

Onderwerp Laatste ontwikkelingen Nieuwkomers
ter informatie
Steller P. Vriends, I.F. Galama en C.C. Zuidema

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	86 06	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	232125-2023
Datum	20-09-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Met deze brief informeren wij u opnieuw over de laatste ontwikkelingen op het gebied van (de opvang van) Nieuwkomers. Ook informeren wij u over onze toekomstige plannen. Tot slot gaan we in op de gezamenlijke plannen van de Groninger gemeenten ten aanzien van onderwijs, zorg, openbare orde en veiligheid en wat hiervoor benodigd is vanuit het rijk.

Het college informeert u in deze brief op hoofdlijnen. Indien uw raad dat wenst wil het college u hierover later uitvoeriger informeren.

Oekraïense vluchtelingen

In de gemeente Groningen worden op dit moment 958 Oekraïense ontheemden opgevangen, waarvan er 368 in de particuliere opvang en 590 in de gemeentelijke opvang verblijven. Het aantal beschikbare opvangplekken is het afgelopen half jaar gestegen van 560 naar 670 en zal eind dit jaar 720 bedragen.

De bezettingsgraad is zowel provinciaal (98%) als landelijk (98,5%) gezien erg hoog. Met andere woorden; de noodzaak voor het aanbieden van opvangplekken blijft groot, dit mede gelet op de verlenging van het verblijf van de derdelanders in de Oekraïne opvang. Hierover leest u meer in de volgende paragraaf.

Het is de ambitie om voor de Oekraïne-opvang een drietal stabiele locaties te realiseren, te weten Nescio-hotel Haren, Frascati en locatie de Held (is naar verwachting half oktober gereed). De andere locaties die nu nog in gebruik zijn (Avondsterlaan, Amanpuri boot en Onnen) worden afgestoten zodra de Held in gebruik wordt genomen. Naar verwachting zal in de 2^e helft van 2023 meer

Volgvel 1

duidelijkheid komen over de status van de Oekraïense ontheemden in de EU, nu de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (hier RTB) voor Oekraïense ontheemden op 4 maart 2024 afloopt.

Ten aanzien van de Oekraïense opvang kunnen we tot slot vermelden dat vrijwilligersorganisaties zich continu aanbieden om de Oekraïne vluchtelingen te ondersteunen, denk hierbij aan de sociale brigade.

Derdelanders in de Oekraïne opvang

Met de stroom vluchtelingen uit Oekraïne zijn zogeheten ‘derdelanders’ meegekomen die in Oekraïne verbleven tijdens de start van de oorlog. Deze derdelanders hebben een andere nationaliteit dan de Oekraïense nationaliteit. Voor de derdelanders zonder permanente verblijfsvergunning in Oekraïne zou de RTB per 4 september 2023 aflopen en daarmee ook de gemeentelijke opvang voor deze groep worden beëindigd. Echter, heeft het Rijk naar aanleiding van jurisprudentie besloten om de RTB voor de derdelanders te bevriezen totdat de Raad van State (hierna RvS) heeft geoordeeld of de beëindiging van de RTB juridisch houdbaar is. Deze uitspraak wordt niet eerder dan november 2023 verwacht. Tot die tijd mogen de derdelanders in de gemeentelijke opvang blijven en gebruik maken van de regelingen waar zij ook voor 4 september recht op hadden.

In de gemeente Groningen verblijven momenteel 40 derdelanders waarvan:

- 4 derdelanders hun asielaanvraag wilden voortzetten en in de week van 24-31 juli zijn overgeplaatst naar de COA opvanglocatie aan de Europaweg. Ondanks het besluit van het Rijk zullen deze derdelanders niet terugkeren naar de gemeentelijke opvang;
- 6 derdelanders zijn inmiddels statushouder en worden in de gemeente Groningen gehuisvest;
- 1 derdelander is vertrokken met behulp van de remigratieregeling en 1 derdelander heeft eind augustus aangegeven hier gebruik van te willen maken;
- 17 derdelanders de situatie na 4 september wilden afwachten. Zij blijven in de gemeentelijke opvang tot de uitspraak van de RvS;
- 11 derdelanders in de particuliere opvang verblijven. Onder deze groep zijn ook EU-onderdanen die Nederland (ook na de uitspraak van de RvS) niet hoeven te verlaten.

Huisvesten asielzoekers

In de bestuursovereenkomst is overeengekomen dat de gemeente Groningen nieuwe opvangplekken realiseert voor asielzoekers. We hebben u hierover in de brief van 28 maart 2023 uitvoerig geïnformeerd.

Om te beginnen is op 10 juli 2023 aan de Europaweg een noodopvanglocatie voor 350 asielzoekers gerealiseerd. In de 2^e helft van 2024 wordt aan de Sint Petersburgweg een regulier AZC gerealiseerd voor 600 asielzoekers. Op deze locatie verblijven nu al 100 asielzoekers in de noodopvang. Het is de wens van het college om de asielzoekers die aan de Sint Petersburgweg verblijven en een asielstatus krijgen ook in de eigen gemeente te huisvesten. Verder zijn er in de gemeente Groningen nog twee andere noodopvang locaties onder regie van het COA, te weten aan het Damsterdiep en een boot bij de Gideonweg. Deze locaties zullen naar verwachting sluiten zodra het AZC aan de Sint Petersburgweg is opgeleverd.

Huisvesten AMV's zonder status

Momenteel worden er geen AMV's zonder asielstatus gehuisvest in de gemeente Groningen. Wel is ons college op zoek naar locaties om AMV's die nog in de asielprocedure verblijven te huisvesten. Daarbij is het tevens de wens van ons college om circa 50 AMV's te plaatsen aan de Sint Petersburgweg zodra deze locatie is opgeleverd.

Huisvesten & inburgeren statushouders

Alle gemeenten krijgen ieder half jaar een taakstelling van het Rijk voor het huisvesten van statushouders. Die taakstelling is sterk opgelopen de laatste periode:

- 2e helft 2022: 178 personen
- 1e helft 2023: 282 personen
- 2e helft 2023: 363 personen

Uit deze cijfers kan worden opgemaakt dat er in één jaar tijd een verdubbeling van de taakstelling in een krappe huizenmarkt heeft plaatsgevonden. In de 1e helft van 2023 heeft de gemeente Groningen voor 253 personen voor huisvesting gezorgd. Dat is bijna 90% van de taakstelling en landelijk gezien is dat een hoog percentage. Ondanks de goede start in de 2^e helft van 2023 met het huisvesten van 161 statushouders, zal het naar verwachting niet lukken de achterstand in de 2^e helft van 2023 en de 1^e helft van 2024 weg te werken.

De gemeentelijke organisatie werkt bij het huisvesten van statushouders nauw samen met o.a. woningbouwcorporaties, Humanitas, provincie en andere Groninger gemeenten om het proces continu te optimaliseren en de statushouders op creatieve manieren te huisvesten. Het grote belang achter deze doelstelling is om de doorstroom in de asielketen te bevorderen en daarmee het COA te ontlasten.

Huisvesten AMV statushouders

Vanaf de 2^e helft van 2023 krijgt iedere gemeente nu ook een taakstelling voor het huisvesten van AMV's met een asielstatus. De gemeente Groningen is druk bezig om haar taakstelling voor de tweede helft van 2023 te behalen (29 AMV's). Met de beoogde panden lijken we dit te gaan halen, waarbij we rekening houden met een spreiding over de stad van deze doelgroep. U bent hierover bij brief d.d. 5 juni 2023 geïnformeerd.

Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers

Voor de Landelijke Voorziening Vreemdelingen (LVV) wordt overleg gevoerd over een landelijk dekkend netwerk. U bent hierover door ons college geïnformeerd in april 2023. Door de demissionaire status van het kabinet zal dit landelijk dekkend netwerk niet op korte termijn beschikbaar zijn. Voor de huidige LVV-opvang in de gemeente Groningen zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld tot en met de eerste helft van 2024. Wat er daarna gebeurt zal afhangen van de snelheid waarmee een nieuw kabinet zal aantreden en de beleidskeuzes die in Den Haag gemaakt worden.

Werk

Structuur en het leveren van een nuttige bijdrage aan de maatschappij helpt mensen door een onzekere periode en helpt bij de integratie. In de gemeentelijke opvang voor Oekraïense ontheemden wordt het dan ook als positief ervaren dat ze snel aan het werk

kunnen. Vanuit uw raad is een initiatiefvoorstel (in voorbereiding) opgesteld om ook asielzoekers en statushouders eerder aan het werk te laten gaan of vrijwilligerswerk te laten doen. Hoewel we ons kunnen vinden in de doelen van dit voorstel en het graag omarmen, vraagt het nog wel concrete uitwerking, zoals de samenwerking met de diverse partners, de kosten en de financiële dekking. We staan ervoor open om de ideeën in het voorstel samen met uw raad verder uit te werken.

Invulling randvoorwaarden bestuursovereenkomst

Een belangrijk resultaat dit kalenderjaar jaar was de ondertekening van een bestuursovereenkomst door het Rijk en de tien Groninger gemeenten. Hierover bent u reeds op 13 februari 2023 en 28 maart 2023 geïnformeerd. Met deze overeenkomst is helder geworden wat de Groninger gemeenten in 2023 en 2024 gaan realiseren aan opvangplekken. De realisatie van de afgesproken opvangplekken is mede-afhankelijk van diverse randvoorwaarden, waarbij het Rijk destijds heeft aangegeven zich te willen inspannen om de invulling van deze randvoorwaarden te realiseren en/of om maatwerk-oplossingen te treffen die passend zijn bij de lokale context. Om maatwerk mogelijk te maken is regelluwte en/of regelruimte nodig en zo ook financiële middelen. In dit kader hebben de tien Groninger gemeenten gezamenlijk inzichtelijk gemaakt wat er op het gebied van onderwijs, zorg, flexwonen, alsmede op het gebied van openbare orde en veiligheid benodigd is vanuit het Rijk. Alle Groninger colleges hebben ingestemd met deze plannen. Op 13 juli 2023 zijn de plannen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid aangeboden, en inmiddels hebben er meerdere overleggen plaatsgevonden in dit kader. Hoewel deze overleggen tot op heden nog niet hebben geleid tot toezeggingen vanuit het Rijk, blijven de Groninger bestuurders verwijzen naar de afspraken in het bestuursakkoord. Hieronder worden de plannen op het gebied van onderwijs, zorg, flexwonen en openbare orde en veiligheid kort toegelicht.

Onderwijs

De verantwoordelijke bestuurders van gemeenten en onderwijs in de provincie Groningen hebben de volgende ambities uitgesproken:

1. Alle nieuwkomers tussen 2 en 18 jaar krijgen in ieder geval binnen 3 maanden, maar eerder is wenselijk, een volledig onderwijsaanbod.
2. Er is een structureel voldoende, toegankelijk en kwalitatief aanbod aan nieuwkomersonderwijs in de nabijheid van de opvanglocaties.
3. Er is een goede uitstroom van het nieuwkomersonderwijs naar het regulier onderwijs georganiseerd.

In het onderwijsplan is een aantal voorwaarden benoemd om het nieuwkomersonderwijs structureel goed te kunnen vormgeven: er is een voldoende toegankelijk aanbod aan onderwijsplaatsen nieuwkomersonderwijs; het aanbod is kwalitatief op verantwoord niveau; we bieden de leerlingen passende ondersteuning; we versterken tevens de voorschoolse educatie voor de doelgroep; en we vinden provinciale regie noodzakelijk.

Er ligt een hulpvraag bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) om de benodigde (financiële) middelen en regelruimte hiervoor beschikbaar te stellen. Aangezien de eerste gesprekken tot niets hebben geleid, is nogmaals verwezen naar de

afspraken in het bestuursakkoord en volgt hierover op korte termijn (opnieuw) een gesprek met het ministerie van OCW.

In de eerste helft van 2023 heeft de gemeente extra geld beschikbaar gesteld voor de kinderen die op de wachtlijst van het ISK stonden. Voor deze kinderen zijn wekelijks activiteiten georganiseerd. Inmiddels is de wachtlijst weggewerkt.

Zorg

COA is verantwoordelijk voor het faciliteren van zorg voor de reguliere asielstroom. Wat betreft de Oekraïense vluchtelingen is het faciliteren van eerstelijns zorg een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Vandaar dat in de nadere uitwerking van de bestuursovereenkomst de nadruk ligt op deze groep. Uitgangspunt van het zorgplan is tweeledig. Allereerst wordt vanzelfsprekend beoogd de zorg voor Oekraïense vluchtelingen te verbeteren. Aanvullend wordt daar waar mogelijk de reguliere zorg ontlast. Om aan deze doelstelling te voldoen wordt bijvoorbeeld triage georganiseerd op de opvanglocaties en op diverse niveaus afstemming gezocht met huisartsen en huisartsenverenigingen. Verder wordt momenteel hard gewerkt aan het concretiseren van twee voorgenomen pilots. Het is de bedoeling om in samenwerking met WorkforUkraine psychosociale hulp aan te bieden op de opvanglocaties. Daarbij worden Oekraïners met een zorgachtergrond opgeleid om Oekraïners met mentale problemen te helpen en/of coachen. Verder wordt samen met EuropeMedicare gewerkt aan de inzet van een mobiele tandartspraktijk. Deze pilot gaat naar verwachting begin oktober van start. Doelstelling van de mobiele tandartspraktijk is snelle en laagdrempelige behandeling in geval van spoed, alsmede preventie bij kinderen tot 18 jaar.

Flexwonen

De Groninger gemeenten zijn in gesprek met het ministerie van Binnenlandse Zaken, om te bezien of Groningen in aanmerking kan komen voor (financiële) regelingen, zoals de herplaatsingsgarantie, de Regeling aandachtsgroepen of de WBI. De Taskforce versnelling tijdelijke huisvesting kan de betreffende gemeenten hierin mogelijk ondersteunen. Er lopen in de Groninger gemeenten verschillende projecten op het gebied flexwonen. Per project worden afspraken gemaakt met het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Openbare orde en veiligheid

Subjectieve en objectieve veiligheid zijn van belang voor het draagvlak om mensen die vanuit onveilige situaties zijn gevlucht op te vangen in onze maatschappij. Voor de nieuwe COA-locatie aan de Europaweg hebben we afspraken gemaakt om met enige regelmaat surveillancerondes te laten rijden in de omgeving van de Europaweg. Tevens worden 2 BOA's aangesteld voor het regelmatig rijden van surveillance bij alle opvang-locaties (zowel opvanglocaties van het COA, alsmede de gemeentelijke opvanglocaties).

Voorts zijn wij akkoord gegaan met het opstellen van een regionaal plan op het gebied van openbare orde en veiligheid. Hiervoor zijn de eerste stappen reeds gezet.

Volgvel 5

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

loco-burgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.